

Cali

ALFRED BADIA

Em vaig tombar a mirar. La part esquerra del cingle, clapejada d'immòbils medallons grisencs, havia quedat enrere. Ara resultava plaent de fitar-la des de la carretera forestal. Uns segons d'atenció, i els medallons grisencs es revelaven com la confusa espessor dels faigs despullats per la tardor, exèrcit de llances de cendra, o, segons l'obertura de les parpelles, banyam petrificat de milers de cérvols gegants, amagats sota els gepes obscurs i rogenes de les roques. La cresta còncava del cimall lluïa, freda i estrident, amb la darrera fulgència del sol, com l'arc bonyegut d'un gegant arcaic. Vaig reveure, encesos al contrallum, els tres pins al caire de la vertical des d'on havia emprès la baixada. Sorprenent! Els camins d'accés als cingles sempre es despengen per l'indret que sembla més impracticable. Podia estar tranquil. Gràcies a la troballa de la carretera havia escapat de la presó de la planura encinglada. És clar que abans no arribaria al riu que passa tocant al poble de X ja seria nit tancada, però la carretera m'hi conduiria inexorablement. Aquesta vegada no em perdria.

Car quan surto sol a la muntanya, sempre em perdo. Els camins més ben fressats moren inesperadament al planell d'una antiga carbonera; a les cruïlles sempre prenc la direcció esgarriadissa; i allà on els corriols es multipliquen –usualment a la corba delicada dels colls, rica de gespa, entre torrentera i torrentera– m'és impossible de destriar el que no s'enfonsarà entre la brossa. La Soledad em diu que la muntanya em castiga perquè la deixo. Però jo sé el secret, jo sé el secret de tot: si ella no fes aquell gest tan perfecte amb el braç dret –decididament, m'ha costat de resoldre-ho, és un gest estudiat– jo no sortiria a perdre'm, a la muntanya. La seva mà dreta comença a acaronar l'esquerra; després s'enfila furtivament per l'avantbraç –com jo li faria, exactament com jo li faria, els dits esporuguits i curiosos fregant a penes la

NOTA. Alfred Badia (Barcelona, 1912-1994), professor de català de la Generalitat republicana i llicenciat en filosofia, va exercir la docència secundària al sector privat fins que es va incorporar a la UAB. És conegut per les traduccions en vers de poesia dels trobadors i de les *trobairitz* i dels *Sonets a Orfeu* de R.M. Rilke, però també va publicar assaig, poesia, teatre i contes per a infants. No és possible concretar el moment de l'escriptura de *Cali* més enllà d'una vaga segona meitat dels anys cinquanta del segle passat. L'absència d'un mecanografiat original entre els papers de l'autor –tan sols n'hi ha una còpia en paper carbó– suggereix que el text degué ser presentat sense èxit a algun certamen literari.

pell blanca— fins a arribar a la rosada cala de la corba on la vida amaga la pulsació angoixosa del batec, i s'obre, en la blancor, el delta harmoniós dels camins blaus de la sang. Després, —i ací és quan estic perdut— ella aixeca la mà distreta i acaronent fins als cabells, usant una increïble, implacable lentitud. Jo sé que aleshores apareixerà als meus ulls, —per què sempre estic davant d'ella quan fa aquest gest?— així que la mà arribi, tardanament, al zenit dels cabells, la mòrbida blanesa del braç nu, al fons de la qual es desperta l'aranya negra de l'aixella en espera de la meva besada. I em cal evitar aquesta besada, l'haig d'evitar de totes passades.

Vaig reprendre la davallada. Estava, de debò, tranquil per haver sortit del cingle? Cal no enganyar-se, el primer deure amb si mateix és no enganyar-se. L'angúnia de quan estava a dalt de la planura havia cedit, —una angunieta adorable, que no em deixava veure els camps de patates, i que es tornava ensurt, com quan l'astor volà, de cop, sobre el meu cap des de les ruïnes de l'ermita— però ara sentia com la Soledad em revenia als nervis i a la sang, i aquest defici era pitjor que l'angoixa. Mentre trepitjava la catifa de fulles del camí, em posava a despullar-la, segur de la meva sort. I no havia anat a la muntanya per fugir d'ella? Aquesta vegada la meva pensada de deixar-la, —per què no volia parlar de decisió fins al cap de tres mesos— anava tenint èxit. Quinze dies sense veure-la, quinze dies de castedat absoluta, radical! Ara, amb l'alleujament del camí trobat, l'asfíxia de la sensual enyorança em prenia de nou; i retornava aquella constel·lació de sensacions reveladores, que la por del cingle havia amagat...

Calia llançar-se avall, buscar la fatiga de les cames. I mirar. No és inqüestionable que sóc un gran contemplador? Mirar, mirar! Heus ací que ara la carretera forestal baixa en línia recta saltant sobre un ferm barroerament escalonat. En tombar, potser deu metres més avall, ve un túnel groc. Ací els faigs tardorals no han acabat d'espolsar les fulles, i hom es troba submergit en un aquàrium irreal de llum d'ambre pastosa i mat, en una volta de topazi i cendra, pintada a pinzellades de crema torrada —les fulles sense esquelet, agonitzants. Com devia lluir, el meu rostre, en aquella claror?

Vaig començar a accelerar les passes, just quan vaig adonar-me que els peus s'enfonsaven fins als turmells en el tou de fulles humides. De la catifa revolta es desprenia una bravada molla i podrida, de literari llac maleït. Amb la pressa del caminar, els peus, removent els cadàvers de les fulles, aixecaven una remor ritmada, de màquina de tren feixuga i alegre que uns anys abans m'hauria fet sentir feliç com un infant. Ara havia perdut el gust d'aquestes coses. Només servia per fugir d'aquella dona que esclavitzava la meva voluntat, com si fugint no portés amb mi el record violent del seu cos, la sensació encesa de cada carícia. I sobretot la d'aquella innoeble i irresistible fruïció, quan ella...

Però, quines obscenitats estava pensant? No portava la motxilla a l'esquena? No feia quatre hores que caminava sol per la muntanya i ara de poc havia trobat la carretera forestal que em salvava del cingle? Doncs, per què tornar al fantasieg immunnd? Era lamentable que no estigués gens cansat i que em quedés delit per a les

tres hores que em faltaven per arribar al riu. Calia esprémer-lo, el delit, cremar-lo en cansament, buscar el capolament dels genolls i el dolor del pes a l'esquena, i deixar que vingués la dolça desesma de fantasiar. Arribaria al poble buidat de mi mateix i dormiria com un tronc. Ara corria carretera avall i la fressa ritmada dels meus peus s'accelerava com si el maquinista de la màquina invisible s'hagués tornat boig.

I de cop vaig comprendre-ho: havia sortit del cingle massa fàcilment. Tot el meu delit venia d'això. Ara sabia que arribaria al meu terme. Per ventura es pot perdre ningú en una carretera? La por de quedar-me a la muntanya ja no m'oprimia, i això era exactament el contrari del que jo pretenia. Jo sortia a perdre'm, a passar angúnia. No era que cerqués deliberadament la marrada, però sí que una part de mi mateix –no sabia si era lícit, estant tan pertorbat, d'anomenar-la la més noble– anhelava que la meva falta de sentit d'orientació triomfés sobre l'obsessió luxuriosa de la Soledad. Per suspendre-la, em calia embardissar-me, enfilat-me, tornar enrere, interrogar el sol que va davallant a la posta...

Em vaig tornar a aturar. A penes panteixava. Arran de carretera, enmig dels fantasmes crispats dels faigs, començaven a sorgir els senyorívols castanyers, solemnement cofats de nervioses fulles esgrogueïdes i ocres. Al sòl s'esbadiaven els eriçons madurs de les clofolles plenes de castanyes denses i lluent. L'aire del bosc, en l'obaga que estava travessant, havia immobilitzat totes les formes: era un cristall de roca sense plans d'exfoliació, un indivisible misteri de claredat adormida.

Sí, aquella llum era bella. Però, de què em servia, a mi, la bellesa? De què em servia a mi res? Els quinze dies de castedat, els havia organitzat d'acord amb els cànons de la higiene mental: assistència sens falta a totes les classes de la Universitat, partit de tennis diari, estudi amb fitxes –jo que tendeixo a fiar-me sempre de la memòria– i l'hora de dibuix al capvespre, que és quan solia trobar-me amb ella. El dibuix m'encisa, i vaig decidir que era en contrapès just. Ni un whisky en tots els quinze dies. Després de sopar, m'havia reservat la sessió de voluptat, car tinc per evident que l'ascetisme científic ha de disposar d'una explosió menor de voluptat calculada. Assegut a la butaca del despatxet –car la llangor del llit resulta clarament perillosa– m'havia llegit amb apassionament feroç el *Tractat de Mitologia Índia* de Deilhac. La meva estratègia consistia a tenir sempre la ment ocupada en quelcom que no fos la Soledad. No, no havia comès cap error.

Em féu un salt el cor en descobrir, majestuosa i indiferent entre l'orgia dels faigs i castanyers, la verda serenon canonical d'un avet solitari, senyorejant la tardor barroca de la muntanya. Cap error? No havia comès cap error? Aquell avet, tan eremític i incontaminat, m'advertia totes les defallences, totes les caigudes. Jo no era, com ell, un cabdill aliè a les frisanques i deliris del meu entorn. Jo m'havia deixat pertorbar per la voluptat de la lectura. I no m'havia xuclat la curiositat de conèixer els vells ritus, ni el gaudi intel·lectual d'aclarir la fronda teològica i filosòfica, sinó, calia confessar-ho –la sinceritat, sinceritat amb si mateix és el primer deure– ella, la deessa, més exactament, un gravat de la deessa. Negra de pell, el rostre

cruelment inexpressiu, amb el collaret de cranis humans, les mans dels quatre braços sostenint les testes sangonoses, Cali, la deessa repulsiva, havia canviat la meva voluptat intel·lectual en una deliquescència confusa i abassegant. I el pitjor és que ho havia advertit, no és cert, avet solemne, bisbe tranquil de la tardor? Certes fiblades i baticors no són sensacions tan confuses. I menys encara aquella subjugant revelació que em tallà el respir uns segons: Cali, la deessa de la sang i de la mort, s'assemblava a la Soledad! No era cap tret fisonòmic, ni el clima o la forma del cos, sinó una altra cosa més refinada, més sorprenent: els braços, els quatre braços de Cali, eren els de la Soledad! Quatre braços amb quatre aixelles per a multiplicar per dos l'enardiment i la febre! Si la Soledad tingués quatre braços per a devorar-me! M'hi submergiria, m'hi fondria, el meu destí seria el del mascle del pregadéu.

No tenia remei, estava vençut, posseït. Per fugir de Cali havia sortit a la muntanya, sol, amb la secreta esperança de perdre'm. I heus ací que ara només em falten tres hores de camí per arribar a bon port. Què faries, tu, vell mestre de serenitats, avet miraculós, si estiguessis en el meu lloc?

Aturat al camí, interrogant amb la mirada el meu avet, devia tenir un aspecte ridícul. Una ratxada d'aire, vingut de no sé on, agità el deliri de les fulles. L'avet es limità a saludar-me polidament amb els seus braços d'atleta. I en el remolí petit dels ocres molls i els grocs agonitzants, vaig divisar, esmunyint-se cap al pendent de l'avet, el corriol que abandonava la carretera.

Sí, havia d'optar per l'angúnia. La bellesa i la higiene no escauen al temperament dels epicuris posseïts. Si calia, arribaria a l'electroxoc. No vull poder-me acusar mai de no haver fet tots els possibles per merèixer la llibertat.

Gairebé sense reflexionar vaig abandonar la carretera llançant-me corriol avall. Ara em cobria l'ombra humida del bosc, d'una fredor molla i hostil, de llefiscós marbre funerari. Pensava ràpidament: aquest corriol és una dreuera que em portarà a l'alçada de les cases del Ginebró i estalviaré potser tres quarts, potser una hora de camí. A les cases retrobaré la carretera forestal, quan ja el sol haurà passat la ratlla de ponent. Estaré cansat i potser esporuguit. Les estrelles m'acompanyaran fins al riu. Gràcies, vell avet!

Però, heus ací que al cap de deu minuts –o potser ja havia passat una hora?– de la meva davallada per la dreuera, em vingué l'angoixa a la boca del cor, la dolorosa punyida que esperava: i si el corriol s'esgarria en el bosc i la foscor no em deixa refer el camí? I si s'acaba a la cresta del penya-segat i amb prou feines veig el riu a baix, estimbat al fons de les parets insalvables?

Car encara estava alt, molt alt, i la muntanya que havia de baixar era també encinglerada. Els corriols del bosc, quan la brossa no és gaire atapeïda, són, sovint, al·lucinacions del que davalla. Què faria, sol a trenc d'estimball, quan la fosca no em deixés avançar? Com passaria la nit, en aquesta freda humitat de tomba? Agullonat per la inquietud, la meua marxa esdevenia més lleugera.

Una inquietud disminuïda, però, per l'esperança: el corriol que petjava no era una al·lucinació. Serpentejava entre el boix grèvol i els esbarzers, s'esmunyia sota

els faigs silenciosos i espectrals, saltava en cascada per les arrels dels castanyers vanitosos i expandits, era ben real.

En una girada rampant m'escometé una disfressa: Què feia aquell arbre-arlequí, alhora verdor esgrogueïda i incandescència pura? Mig arbre, el que es descobria al cel, era una flama roja, pigallada de les taques negres que verolaven les fulles incendiades. L'altre, un cortesà xinès ridículament majestuós en el seu vestit de verds aigualits i grogons que s'inflamen. La presència del bufó vegetal em semblà de bon averany. I com de fet: arran de la seva jaça de fulles d'aram, el corriol perdia pendent, s'expandia, esdevenia camí ample. Era evident que la dreuera era autèntica i que no trigaria a ésser a la carretera.

Gairebé estava alegre. Que bona era aquella humitat del bosc assajant el crepuscle! Que sàvia la civilització, humanitzant els flancs esquerps de les muntanyes amb les frèvolts volutes dels camins que salven dels espadats i de la mort!

El meu camí conduïa a una casa esbalandrada i morta: una runa de parets caigudes i sostres enfonsats, habitada per esbarzers punxosos i corredisses de sargantanes; una despulla desintegrant-se sobre un vell marge de pissarres patèticament escampades...

No hi feia res. La casa havia de tenir eixida a la carretera. Em costà un xic enfilar-me al seu tossalet i mirar avall. Del que foren els corrals eixien, no un, sinó múltiples viaranys. Enllà el bosc s'espesseïa, però no hi havia motiu de temença: aquella pal·lidesa de la indistinta i serrada verdor significava que l'espècie vegetal havia canviat; ara començava un alzinar d'arbres menuts, tots pacients en llur perenne i malenconiosa tonalitat, que no coneix primavera ni tardor. Una alenada gairebé calenta em saludà el rostre.

Tanmateix ocorria una cosa singular: el corriol anterior giragonsejava per una vessant de muntanya inclinada cap al nord: ara els viaranys de la casa morta es llançaven tots cap a un pendent oblic amb l'anterior. Com si la casa marqués l'aresta del díedre, ara la faceta s'havia decantat misteriosament cap al nord-est potser volent atrapar la carretera del Ginebró d'una manera més directa. Era cosa de felicitar-me'n.

Vaig emprendre el viarany més ample, i aviat vaig ésser al llindar de l'alzinar. Arrapades a la pedra, apareixien ja algunes mates de boix embrossant l'accés al bosc. La llum s'havia aprimat i escorregut, era una freda polpa evanescent d'una transparència balba i sense tels. Vaig notar als ulls aquesta insòlita sensació del crepuscle, la de les pupil·les que es dilaten per conservar la llum: una sensació que, en certs moments, em meravella tant com la mateixa lenta, morosa invasió de la nit que presagia...

Però, quina traïció em feia l'alzinar? Tots els corriols havien desaparegut! Entre les soques espesses i els boixos de petites fulles lluent, només el bardissar, el bardissar de la muntanya abandonada. On anaven, doncs, tots aquells viaranys de la casa? Era possible que m'hagués tornat a perdre? El cor se'm feu estret de nou i l'alarma cardíaca es barrejà amb la sensació ocular presagiadora de la meravella. Com tantes altres vegades, el meravellament es transformava en angúnia.

Vaig fer un esforç per tranquil·litzar-me. No, a aquella hora no em podia perdre. Potser de tots els que baixaven de la casa, havia agafat el viarany més fals, el més traïdor. Forçosament algun dels altres devia fer via per l'alzinar en direcció a les cases del Ginebró. Em llançaria cap al nord-est entre la brossa i acabaria per trobar-lo. Les cases no podien ésser lluny.

Esperonat per l'alarma, vaig penetrar en el bosc tractant de seguir la direcció salvadora. La baixada, entre la brossa i el roquissar informe i desigual, esdevenia lenta. M'ajupia sota les llargues tiges dels esbarzers, saltava pels desnivells de les roques, m'agafava als troncs en els declivis sobtats, giragonejava per evitar els obstacles. Però el corriol no sorgia. No sorgia? Sí, ara era evident que l'havia cop-sat. Venia de més amunt, d'una direcció diferent a la de la casa abandonada, però a muntanya ja se sap que els camins són il·lògics.

Vaig accelerar altre cop la marxa. El corriol seguia gloriosament la direcció desitjada. Quan trigaria a ésser a la carretera? La claror, dintre l'alzinar, havia esdevingut seca i macilenta. S'havia petrificat en un gris-verd translúcid, com l'aigua soma d'una cala oberta al plom del crepuscle. Vaig consultar el rellotge. L'esforç de fitar l'hora em va fer adonar, més que no pas la penombra de l'aire, que la nit era pròxima. En efecte, eren dos quarts de sis. I a les sis, la negra!

El bosc, ara, calvejava i dels claps de nuesa em venien als ulls amplades de cel, grises i remotes. El corriol es despenjava per una canal humida i de cop s'aturà en un planell pelat. Unes quantes passes més, i aparegueren, llunyanes, tancant l'horitzó d'orient, les indecises formes d'unes muntanyes fonent-se en la distància: estava arran mateix del buit del cingle! Penjat al cantell del balç, davant una immensa buidor morada i cendra, divisava, infinitament avall, el fil d'estany d'un meandre colgat entre penombres de blavor espectral: era el riu, el riu del poble, estimbat en la fosca, la salvació! I jo m'havia perdut!

De cop vaig sentir un estremiment de fred per tot el cos. Vaig retrocedir del tall del penya-segat amb el cor en esvalot. Com era que no havia arribat a les cases del Ginebró? I la ira, una ira inútil contra mi mateix, augmentà el meu desconcert. Qui em feia deixar la carretera? Maleïda sensualitat! Havia volgut oblidar el cos de la Soledad, i ho havia aconseguit. Però m'havia hagut de perdre en la muntanya traïdora, la que es talla en els cingles i no dóna pas a la baixada. Havia triat l'angoixa i la tenia: l'angoixa llefiscosa, la serp de les vísceres! És la suor, i el fred, i la basarda de la nit, i el terror d'estimar-se, i els músculs engarrotats, i l'enteniment en deliri! Sobre el meu cap, un llarguíssim núvol esfilagarsat apagava, d'un a un, els coralls del seu collaret de flames. En el ponent invisible, el sol es devia haver ja colgat del tot.

El meu pensament estava massa revolt per a prendre una decisió. Em vaig trobar fugint del cingle i retornant pel corriol d'arribada, només amatent a escapar d'aquell estimball sense eixida. Qui s'aventuraria a seguir la carena del cingle ara que la nit està al llindar? Les cames em corrien corriol amunt per l'alzinar en

silenci i aviat vaig haver-me d'aturar desalenat. Una libèl·lula em passà arran de front i em donà un bri de serenor. També és possible viure-hi, a la muntanya! Retornaria a la casa abandonada i m'enfilaria cap a l'avet del trencall; un cop a la carretera, podria reprendre la baixada baldament fos nit closa. La meva situació no era desesperada.

Però ja l'ombra s'havia ensenyorit del bosc. Sorgia d'ella mateixa com la música o l'emanació divina dels metafísics, es desbordava uniformement per la confusió de les tosses enfredorides i ertes, glaçava els límits, esborrava les distàncies, ho mullava tot, implacable, silenciosa, hostil. Jo seguia amunt obstinadament, remuntant la vaga sinuositat del caminó. Havia de trobar la casa esbalandrada. Amb els ulls desesperadament oberts, pujava i pujava, ensopegant ací, esgarrinxant-me allà, interrogant les ombres, vacil·lant en les voltes perdedisses i les roques sense rastre, panteixant. La casa, la casa!

I per fi, fou la fosca. Seguir el camí era ja un instint, no el resultat d'una observació que s'havia fet impossible. La fosca del bosc, tan amable quan hom està prop d'una llar ocasional, ara paràlisi del caminant extraviat, amenaça sense forma, gelosia freda de la nit!

No sabia on anava. Era el camí, aquesta rampa pedregosa, on els peus relliscaven? Si almenys estigués prop de la casa! M'hi acomodaria com fos, i hi passaria la nit. Una casa enrunada és, encara, un vestigi, una reminiscència de cultura, un xic de protecció.

Però no hi havia casa, ni els rostos pelats per on havien d'enfilarse els viaranys traïdors. Només presència en la fosca, l'amenaça de les figures espiants, formes en vetlla que barren el camí i estranyen l'intrús. L'aire era mut, sense veus ni estremiment. I sort encara que estava lluny del cingle!

Aquest pensament em donà consol. Estava perdut, simplement perdut. Però no corria cap perill. Passaria la nit allà mateix. Encendria foc per a combatre el fred, i de bon matí reprendria la pujada. Ja ho crec que sortiria, la casa!

Em vaig asseure a terra, i vaig cargolar una cigarreta. A la claror de l'encenedor, un tronc d'alzina em mostrà la seva cara arrugada i benigna. El fred, el fred, heus ací l'únic enemic. Al meu volt no hi havia més espies que les alzines indiferents, el bardissar invisible, la còrpora muda de les roques. Tenia tabac, i em quedava un xic de menjar a la motxilla. Seria una nit dura, llarga, però no em podia ocórrer cap desastre. Àdhuc vaig assajar el somriure: aquesta sí que seria una nit ascètica!

Estava recolzat al tronc de l'alzina, fitant encara d'esma l'obscuritat en el misteri de la qual creia que hi devia haver la casa abandonada. Fou aleshores quan vaig veure la llum.

Venia d'amunt, i era d'un groc de flama de ciri. No parpellejava ni corria. Era una llum quieta i senzilla, com la que podria eixir d'una casa de la vila. Una llum de rondalla, l'ull groc dels infants perduts.

D'on podia venir una llumeneta tan plàcida en aquelles alçades solitàries? No em vaig pas deixar rosegar per la inquietud, prou que havia sofert! Un altre cop em

vaig trobar emprenent la pujada, camí de la claror. No volia pensar. Sempre em quedaria temps per a esgarriar-me.

I heus ací que a les poques camades sorgia del pendent informe de la muntanya un camí ample i rectilini configurant-se en l'anarquia del bosc. I el llum que feia visible l'extraordinària troballa, penjava de la llinda d'una casa, semblant a un petit refugi muntanyenc, i n'il·luminava la porta de troncs ben tallats i ajustats. Sí, no hi havia dubte: al meu davant tenia un alberg per a acollir-me. Vaig córrer-hi amb un engrescament estupefacte. I una campaneta, una absurda campaneta de juguina, sonà al cim del fil que els meus dits estiraren.

Sempre que arribo a aquest punt de la narració, m'ocorre el mateix: ningú no em vol creure. Però jo puc assegurar que mai no he estat tan lúcid com en aquell moment. Per què hauria de mentir? La porta es va obrir amb dolcesa, i sobre un fons de clarors difuses i d'olors mesclades, com sorgint d'una bafarada de tebiors íntimes, aparegué en la penombra una dona. Abans que jo pogués articular cap paraula, va sonar la seva veu, ronca i nasal, en un català d'estrany accent estranger: «—Per què has trigat tant? Passa!»

Vaig entrar i la porta es clogué rere nostre. Passàrem per un diminut vestíbul on, en un trespeus, potser de bronze, llengotejava una flama verda i blava davant d'un objecte que no vaig saber reconèixer. Ella em precedia i jo només podia entreveure el cabell negríssim i tibant del seu cap, cargolat sobre el bescoll en una complicada trena de múltiples badies, i l'ample pèplum blanc que la cobria de les espatlles fins als peus. Em féu entrar en una petita estança rectangular ocupada per una taula parada amb dos coberts sobre unes tovalles blanquíssimes. Un llum circular de fusta amb dos braços d'aram encenia en la cambra una estranya resplendor violàcia. Vaig tenir a penes temps de llambregar les parets nues, un caliu de flames petites al clot d'una xemeneia, un divan cobert d'una roba de vellut color vermell de sang. Sentia una xardor irresistible a la cara, feta d'escalfor barrejada amb perfums intensos i incerts, de ponx i d'encens, de cigarretes egípcies i d'heliotrop, olors de conte àrab.

Sota el llum, la dona es girà. Era negra.

Quan rebo massa sotragades emotives, si no són angoixoses com les del meu extraviament d'abans, perdo la força de pensar. Em sentia intensament sorprès, expectant, però buit de pensament. No els passa alguna cosa semblant als insectes que s'envesquen entre els fils d'una teranyina?

Més que negra, la dona tenia la intensa brunesa dels etiòps. Jove, d'ulls immensos lleugerament ametllats, un nas cruel i esmolat de turca de llegenda, llavis prims de vermellors negrenques, pòmuls vagament mongòlics, cabells d'ala de corb estretament cenyits al cap. Però el que sobtava no era el rostre, al cap i a la fi d'una bellesa exòtica, era l'expressió hieràtica, sense humanitat, d'aquella cara. Era massa immòbil, massa petrificada per revelar crueltat. Era el rostre d'una estàtua.

No mostrava cap estranyesa ni de la meva presència ni de la meva actitud. De fet, no em deixava intervenir. O és que jo estava encara psíquicament al bosc? Em

féu treure la motxilla, i seure en una butaca arran de xemeneia. Tota coberta pel vel blanc de seda, que a aquella claror violàcia guspirejava com els elèctrodes d'un irradiador d'ultraviolats, el seu cos semblava deforme. O havia de tenir un bust monstruós, o rere el vel portava un fòtil estrany que li elevava desproporcionadament la roba del pit. Les olors enceses de l'estança em fornien una embriaguesa cerebral desagradable. Tota la meua lucidesa s'havia concentrat en el sentir.

I aleshores es produí la cosa increïble, inaudita. La dona es desféu el vel amb un gest savi i ràpid. Aparegueren els braços, coberts d'unes mànegues blau cobalt. Les mans, d'ungles pintades d'un vermell rabiós, descordaren el lligall que subjectava el vel. Només quan el vel fou fora, i la dona es mostrà vestida de cobalt fosforescent amb un anorac cenyit i uns ajustats pantalons de pana flonja que s'estrenyien a la garreta, vaig comprendre per què el seu pit m'havia semblat enorme. Sobre la seva sina, d'exquisides proporcions, descansaven dos altres braços creuats. Sí, l'etíop tenia quatre braços.

Em vaig quedar esbalaït. Ella no feu cap gest ni donà cap explicació. De fet, el que era palès és que aquells quatre braços no eren una monstruositat. Anatòmicament l'eurítmia era perfecta. En lloc d'hipertrofiar-se com en els goril·les, les espatlles tenien la corba breu de les dones desitjables. Els braços inferiors naixien justament sota dels altres, i l'abrupta independència del pit no en quedava gota perjudicada. Sorgien amb naturalitat, com són naturals els deliris de tot pentinat femení. No eren, com les ales de colom dels àngels quatrecentistes, o les potes anteriors dels cangurs, una excrescència sobrera o un afegit contradictori. Eren els braços d'un ésser que havia nascut per tenir quatre braços.

I aquesta impressió es confirmava veient-la moure's. Em digué sense ironia que m'havia de refer dels meus terrors i em serví un cafè amb rom. Els braços creuats es posaren en moviment i llurs mans abastaren la tassa i la cafetera; entretant la mà del segon braç dret prengué l'ampolla que la mà de l'altre braç esquerre havia destapat, i abocà l'alcohol al cafè. Desenfeinada, aquesta darrera mà s'allisà la dolça prominència del ventre. Era un espectacle d'una harmonia elegantíssima, com una fuga de Bach.

La meua intel·ligència reaccionà, per fi. Aquella dona: era la deessa Cali? No ho podia saber si no es llevava l'anorac i em mostrava els braços nus. Però si els braços eren els de Cali, aquella dona seria la Soledad, la Soledad de quatre braços de les meves fantasies libidinoses! I jo m'havia perdut a la muntanya per esquivar-la!

Fou aleshores quan vaig parlar per demanar-li si em volia ensenyar els braços nus. Ella em contestà que feia estona que esperava aquesta pregunta, i que tot arribaria. Les frases sortien de la seva boca no solament en un català amb un deix estranger sinó construïdes d'una manera aparentment arbitrària, com les traduccions que diu que fan els cervells electrònics. Aquella dona, si pensava, no pensava en una llengua europea. I vaig començar a adonar-me d'un fet que esdevenia inquietant. L'etíop parlava sense gairebé descloure els llavis, com si volgués ocultar-me de totes passades la cavitat de la boca. La cara de l'exòtica ventríloqua era així cada

vegada més hermètica, més estatuària. Els ulls, però, miraven amb una duresa sense parpelleigs, negres com la closca dels escarabats, amb l'esmolada gelor dels vegetals i dels rèptils. Una cosa era segura: en aquells ulls no hi havia sensualitat. Em sembla que a desgrat de l'exotisme ho hauria conegut.

La calor i els perfums resultaven cada vegada més asfixiants. Em vaig treure la jaqueta i vaig quedar-me en mànegues de camisa. Ella serví el sopar amb l'harmònica correcció d'una geisha.

No, no em feu dir què vam menjar, ho he oblidat. Asseguda a la meua dreta, sovint es portava el menjar a la boca amb les mans del mateix costat, mentre em servia amb les altres dues. Quan la cortesia era acabada, es valia dels braços superiors mentre, el colze damunt la taula, repenjava la galta en la mà esquerra de l'inferior. Era un gest exquisit. L'altra mà dreta acostumava a allisar els cabells a la regió dolça dels polsos o a arranjar les arrugues dels seus pantalons a l'alçada del melic. Una dona sempre és una dona.

Em vaig anar refent a poc a poc de la revolució de totes les emocions de la tarda. El vi era un Priorat excel·lent, això sí que ho recordo, i la descoberta m'inclinà a estimar un xic més aquella estranya criatura. Quan vaig sentir que li podia resistir la mirada, vaig començar a desinteressar-me dels seus ulls i a fitar el seu cos. El desig saltà de seguida. Aquella dona no era la deessa Cali ni la Soledad, era una dona negra, una dona prodigiosament ben feta amb quatre braços negres que devien saber abraçar. Veure-la aixecar-se, entrar en l'apartament interior, i comparèixer emmotllada en la seva roba cobalt i portant quatre coses alhora, resultava decididament afrodisíac.

Animat a parlar, vaig contar-li la meua aventura de la tarda. No sé si m'escoltava o no, però tant se valia. Sabia millor que jo el que m'havia ocorregut. En una ocasió que vaig gosar demanar-li una explicació de la seva saviesa, em contestà d'una manera totalment intel·ligible. Ella també semblava eixorivida per l'àpat. Les libacions li degueren donar xardor, perquè començà a ventar-se amb tres ventalls. Sempre deixava en reserva un braç, potser amb l'exclusiu objecte de poder-se anar fent els retocs que la seva toilette o el seu pentinat exigien.

Feia ja una estona que havíem acabat de sopar. La dona tragué el servei de la taula, i em pregà d'esperar-la assegut al divan de vellut vermell. Mentre es retirava cap a una porta que devia ésser la de la seva cambra, em semblà copsar un increment de procacitat en el bransoleig del seu caminar. Anava a preparar-se per a l'escena clàssica? Aquests orientals! Si encara teníem el sopar a la boca!

El cor em féu el salt embriagat dels grans moments voluptuosos. La dona sorgí amb un vestit de nit de moaré estretament cenyit a la forma esclatant del seu cos. Era d'un blanc mat, i portava una testa d'elefant brodada amb fils de foc a la prominència de la sina i a la vall del diafragma. L'escolladura baixava en angle fins a la cintura i al davant resseguia amb un serrat d'or el doble vessant del pit. Del coll de la dona penjava un collaret de plata els grans del qual eren cranis humans en minia-

tura prodigiosament cisellats. I duia, és clar, els quatre braços nus, mòrbids i negres, exquisidament monstruosos.

Vaig reconèixer-los de seguida: eren els braços de la Soledad, però negres i multiplicats per dos! Ja no tenia cap dubte. Aquell ésser era la deessa Cali, la deessa índia dels sacrificis humans i de la mort! Estava pagant la voluptat de la meua lectura?

Aleshores ella féu el gest, el gest lentíssim de la meua perdició, però simultani i doble. Amb la punta dels dits de les mans dretes començà a pessigollejar-se els avantbraços fins a la cala obscura de les corbes on la vida amaga la pulsíó angoixosa del batec i s'obre, en la brunesa... no, allà no hi havia cap delta de camins blaus. Després les mans distretes i acaronents s'enfilaren pels cabells, usant una estudiada, implacable lentitud. I aparegueren les dues aixelles, negres meduses en les petxines de tabac, segells d'escuma morta en una mar oliosa d'estiu...

Ja m'havia aixecat i corria cap a ella, quan l'altre instint cridà en mi: tu no l'has cercada, en fugies! I en lloc de la besada ardent, la meua escomesa, per a allargar, per a distanciar el moment, fou: «Digues-me: per què tens quatre braços?»

I ella contestà amb els llavis closos: (És una citació *ad sensum*: no seria gairebé intel·ligible si no corregís aquella bàrbara sintaxi de cervell electrònic) «Cap dona del món no et sabria donar l'amor que tu necessites. No les blanques, d'una sensualitat passiva i madura, ni tant sols les índies, esveradisses com anyells porucs, adolescents eternes. Però jo, Cali, sóc la deessa de l'amor múltiple i t'he vingut a trobar al bosc amb els meus quatre braços. Quatre braços divins per abraçar-te...».

Mentre parlava, ja els rèptils deliciosos m'anaven envoltant. Sentia el que se m'enfilava pel clatell i el que m'oprimia el cap, els que lliscaven per l'esquena i la cintura. Encara resistia. Aleshores, ella per primera vegada obrí la boca estranyament i somrigué. Jo vaig fer a l'instant un salt enrere, desfent-me dels tentacles: el clot de la boca era d'un vermell de sang, era la boca d'una bevedora de sang!

El terror, un terror mil vegades pitjor que el del cingle, em descobrí la veritat: jo era una de les múltiples preses de la Soledad i anava a morir devorat per les terribles ventoses dels seus braços: la Soledad, sorgida de la caverna de la meua voluptat, que em copsava al bosc on el meu anhel de llibertat havia anat a cercar el remei! Cali no existia, era una al·lucinació. Només la Soledad bategant en un llibre.

I vaig escapar-me cap a la fredor i l'angoixa de la nit.

Mai no he sabut si vaig fugir de la mort dels immolats o si vaig capbussar-me en la desesperació de la llibertat. Què és la llibertat, què significa la mort?

El bosc em va engolir, i vaig passar la nit al ras, tremolant en el fred negre. Però a la matinada, quin premi, quina alegria! Solemne i poderós, tan pur com els somnis dels sants autèntics, sorgí de l'alba, amb la mateixa dura impassibilitat de la meua set de serenor, l'avet, el meu avet miraculós. Tota la nit (era un àngel?) ell, l'emperador del bosc, m'havia estat cobricelant amb les seves ales obscures d'eremita; tota la nit, tota. I no podia vetllar per mi tota la vida?